

Prof. dr. Hobza dosáhne padesátého roku dne 6. ledna 1926. Jest věru těžko psáti dnes o něm, pro něhož padesátka není nějakým mezníkem, u něhož by bylo vhodné přehlížeti jeho dílo, neboť nikdo, kdo ho zná, nebude na pochybách, že toto dílo naprosto není ještě uzavřeno. Přes to může býti se svou dosavadní tvorbou plně spokojen. Jeho starší vědecké práce byly z oboru práva církevního. Avšak již podtitul jeho první větší publikace: »Podvod při smlouvě manželské dle práva kanon., se zřetelem k pr. evangelickému a mod. zákonodárství světskému«, ukazoval, že jest mu církevní práva římsko-katolické příliš úzkým oborem. Z tohoto oboru napsal ještě spisy »Poměr církve a státu« (1909) a »Autonomie nábož. svazů ve státě« (1910), v nichž se nezabývá tak historickou stránkou poměru církve a státu, jako stránkou dogmatickoprávní. Staví svoje výklady na podklad moderních teorií publicistických, s jichž stanoviska řeší poměr a radí se mezi přívržence úplné nadřazenosti státu a rozluky.

Po Trakalově smrti přejímá stoličí mezinárodního práva. Ovšem není to přechod náhodný: již v době svých studií v cizině zabýval se tímto oborem a přinášel si pro tento obor vynikající kvalifikaci. Má tu zásluhu, že vydal první české systematické dílo: »Mezinárodní právo« (I. díl 1915, II. 1919), spočívající na nejnovějších výsledcích moderní vědy, vedené moderními zásadami a pevnou vírou v budoucnost skutečného mezinárodního právního řádu, nadřazeného státu. Můžeme doufati, že nám přinese nové zpracování jeho, rozmnožené o bohaté výsledky posledních let v tomto oboru. Po válce uplatnil Hobza svoje znalosti a schopnosti též v praxi v ministerstvu zahraničních věcí, kde měl příležitost účastniti se i přímé práce na vývoji mezinárodního práva. I v té době však publikuje řadu pojednání; jeho specialitou se stává letecké právo, ačkoliiv nezapomíná i na jiná odvětví. Má smysl pro aktuální otázky (Uznání sovětů de jure). Chystá učebnici mezinárodního práva, z níž zatím vyšlo »Válečné právo pozemní«. Má zásluhy i o propagaci styků s cizinou; je sám členem mnohých mezinárodních institucí. Propaguje u nás moderní francouzskou pozitivistickou teorii publicistickou. Jako profesor vyniká H. živým přednesem a zajímavým obsahem přednášek. Dbá mnoho o přesné právnícké vyjadřování, a vyžaduje je i od studentů, i při zkouškách. Jeho seminář vyniká časovostí témat. —j.

O novou vládu. Mocnář Demos promluvil 15. listopadu volbami a promluvil tak, že dalo mnoho práce interpretovati jeho vůli konkrétně sestavením vlády. Vyskytla se při tom řada obtíží a otázek. Tak hlavně otázka příbrání odborníků do parlamentní vlády. Je to problém, který položen byv obecně dotýká se samých základních otázek parlamentarismu a demokracie. S jedné strany tolik lidí dobré vůle i názorů pokládá požadavek vlády odborníků nebo alespoň smíšené za samozřejmý, s druhé strany jeví se odborníci ve vládě parlamentní jako prvek zcela cizorodý a proto asi onen požadavek za zavržitelný. A to stejně samozřejmě jako těm prvním. A přece o podstatu věci nebude sporu. »Ve všech demokratických zemích a zejména republikách, vzniklých z aristokratismu (monarchismu), vnikají do politiky a správy státu a veřejného života vůbec na vedoucí místa lidé bez vyššího školského vzdělání. Jak zabezpečit nutno odbornost, odbornictví ve vládě, správě a parlamentu, je problémem každé demokracie, jakmile těžiště politické moci spočívá v parlamentu a tudíž podle většinové zásady ve stranách, zvláště ve stranách velikých, masových. Při tom se nesmí zapomínat, že se politický smysl, státnost a státnictví nezískává administračním cvikem a školami; akademický vzdělanec a zdatný úředník velmi často pokulhává za zkušeným organisátorem a vůdcem strany co do nezbytné znalosti lidí a praktické schopnosti jednání se stranami, parlamentem a vládou. V jednom i druhém případě je nebezpečí, že se stát příliš (anthropomorfičky) pojímá, tam sub specie bureau, tu strany. Prakticky otázka zní, jak při vládě parlamentární zabezpečit vládě a správě nutný počet vzdělaných odborníků«. (Masaryk, Světová revoluce, str. 544, 545). Ale právě toto praktické provedení kompromisu bylo při sestavování naší vlády tak obtížné. V podstatě zvítězil opět princip vlády parlamentní t. j. prin ip-